

Erityistä vinkkaamista-koulutus, jaettavat materiaalit

Tukikuvia löytyy mm. osoitteesta: <https://papunet.net/>

5 vinkkausta

VINKKAUS 1, 45 min

Vinkkaaja esittäytyminen. Kerrotaan tapaamiskertojen määrä ja kesto. Esitellään toiminnan tukikuvat.

Mitä tykkäät tehdä -peli

Kokoonnutaan lattialle tai yhteisen pöydän ääreen istumaan. Esittäytyään pelin avulla.

Kuva: nimi + mitä tykkäät tehdä + erilaiset tekemiset

Valitse kuva, mitä tykkäät tehdä. Jos kaveri vie juuri sen kuvan, minkä sinä olisit halunnut, ota joku toinen tai voit myös kertoa sen, jos sopivaa kuvaa ei löydy. Tämä tehdään joka tapaamisella ja aina otetaan eri kuva. Voit siis ensi kerralla ottaa sen, mitä nyt et saanut. Käydään kierros läpi. Pelin ohjaaja esittää jokaiselle jonkun tarkentavan kysymyksen vuorollaan. Kerro oppilaille, että kuvien avulla sinä osaat tuoda ensi kerralla heitä kiinnostavia kirjoja.

Tarkoitus: Kerätä ylös oppilaiden kiinnostuksen kohteita ja tutustua puolin ja toisin.

Lumipallot-peli

Jaetaan kaikille tyhjä paperi ja pyydetään kirjoittamaan oma etunimi. Rutistetaan paperi lumipaloksi.

Seisotaan piirissä. Heitetään pallot ilmaan yhtä aikaa. Jokainen pyrkii ottamaan eri pallon kuin oma.

Vaihdetaan tarvittaessa palloja, jos oma sattuu kohdalle. Leikin ohjaaja kertoo, mitä henkilölle käydään kertomassa, jonka nimi saadussa paperissa on.

- Mikä on lempivärisi?
- Kenen kanssa asut?
- Mitä harrastat tai haluaisit harrastaa?
- Mikä on lempipaikkasi kotona?

Kysymysten välissä paperit aina rytistetään palloksi ja heitetään leikin ohjaajan ohjeistuksella vähän eri tavoin. (Tässäkin struktuurit ovat tärkeitä.)

Tarkoitus: Ns. rikkoa jäätä, opetella kertomaan itsestä ja tarjoaa mahdollisuuden vinkkaajalle havainnoida millaisia lapset ovat ja miten toimivat.

Kerrotaan tulevasta toiminnasta

Harjoitellaan miettimään, millaisista kirjoista pidän. Mukana voi olla muutamia esimerkki kirjoja erilaisista kirjoista.

Peukkupalaute

Näytä peukalolla mitä tykkäsit tästä tunnista. Kerro rehellisesti mielipiteesi, nyt ei tarvitse yrittää miellyttää.

Tarkoitus: Vinkkaaja saa tietoa, mitä oppilaat tykkäsivät toiminnasta, miten uskaltavat näyttää oman mielipiteensä.

VINKKAUS 2, 45 min + 45 min

Mitä tykkäät tehdä -peli

Muistuta, että nyt otetaan eri kuva kuin viimeksi.

Jos tapaamisessa on mukana lukukoira, sovitaan ennen vinkkauksen alkua, missä järjestyksessä mennään lukemaan lukukoiralta, kuinka kauna luetaan ja katsotaan pulpettiin valmiiksi jo kirja ja kirjasta kohta mitä luetaan. Lukemishetki on hyvä tehdä eri tilassa, missä vinkkaus on. Käydään kastomassa tila yhdessä ja demotaan lukutilanne.

Lukukoiralta käydään lukemassa vinkkauksen lomassa.

Sarjakuvien, kuvakirjojen ja hauskojen kirjojen vinkkaus

Jaetaan jokaiselle paperi, jossa on esim. kuva kirjavinkkauksesta. Ohjeistetaan oppilaita kirjoittamaan kuvan ympärille kirjojen nimet, jotka ovat kiinnostavia. Vinkataan kirjat 2-4 kirjan ryhminä, jonka jälkeen oppilaat valitsevat kiinnostavimman ja kirjoittavat sen nimen ylös. Laitetaan kirjat lattialle näkyville tai heijastetaan dokumenttikameralla, jotta nimet on helppo kirjoittaa.

Tarkoitus: Osallistumalla oppilas keskittyy paremmin kuuntelemaan, saa toiminnan vinkkausten ajaksi, harjoittelee oman mielenkiinnon tunnistamista

Jos tapaamisen kesto on 45 min, vinkattavia kirjoja voi olla 15-20. Kirja vinkataan nopeasti (nimi, pääkohdat tai luetaan takakansi sekä miksi tämä on hyvä).

Jos mukana on lukukoira. Vinkattavia voi olla 20-25 kirjaa. Kirjojen selailuun, tutustumiseen ja lukemiseen tulee myös jäädä aikaa. Vinkkaaja voi rohkaista oppilaita tutustumaan useampaan, nyt ei tarvitse syventyä lukemaan vielä, ellei siltä tunnu.

Peukkupalaute

Samalla tavalla kuin edellisessä tapaamisessa.

VINKKAUS 3, 45 min + 45 min

Mitä tykkäät tehdä -peli

Muistuta, että nyt otetaan eri kuva kuin viimeksi.

Tieto- ja runokirjojen vinkkaus

Vinkataan samalla tavalla kuin sarjakuvat, kuvakirjat ja hauskat kirjat. Oppilaat täydentävät omaa vinkkilistää.

Kirjojen lainaaminen

Opettajan kanssa sovitaan etukäteen lainaako oppilaat kirjat luokassa vinkkaajalta, erikseen sovitulla rauhallisella kirjastovierailulla vai yleisten aukioloaikojen puitteissa.

Peukkupalaute

Samalla tavalla kuin edellisessä tapaamisessa.

VINKKAUS 4, 45 min + 45 min

Mitä tykkäät tehdä -peli

Muistuta, että nyt otetaan eri kuva kuin viimeksi. Vaikka enää ei tarvitsisi kysyä kiinnostuksen kohteita, opeteltu rutiini auttaa toiminnan käynnistymisessä, siksi suositeltavaa.

Romaanit, novellit ja lyhyet tekstit.

Vinkkaus toteutetaan kirjabingona. Ohjaaja jakaa jokaiselle bingolapun, jossa on kolmen kirjan kansikuva. Jokaisella voi olla räätälöidyt kirjat omassa bingossaan tai sitten variaatioita on muutamia (joko eri kirjat tai kirjojen paikat vaihtuvat). Vinkkaaja vinkkaa yhden kirjan kerrallaan. Oppilaat merkkäavat kirjoja omaan bingolappuun. Bingon saada, pääsee valitsemaan ensimmäisenä kirjan. (Älä paljasta etukäteen, mitä bingosta seuraa!)

Peukkupalaute

Samalla tavalla kuin edellisessä tapaamisessa.

VINKKAUS 5, 45 min

Mitä tykkäät tehdä -peli

Peli on hyvä ottaa, jos oppilaat ovat 1.-2. -luokkalaisia tai rutiinit ovat erittäin tärkeitä toiminnan kannalta. Muuten tämän tilalla voi olla **Näytä peukku, mikä fiilis / millainen päivä sinulla on ollut.**

Tarkoitus: Mukailta alkurutiinia ja koota huomio yhteiseen toimintaan.

Valitse kirja!

Kaikki edellisillä vinkkaus kerroilla luokkaan jääneet kirjat kootaan lattialle esille. Jokainen oppilas saa vuorollaan käydä hakemassa 1-3 kirjaa, joista otetaan kuva. Kuva toimii kirjavinkkinä. Kirjat palautetaan lattialle kuvan ottamisen jälkeen, jotta kaikki saavat valita kaikista kirjoista.

Kirjojen lainaaminen

Opettajan kanssa sovitaan etukäteen lainaako oppilaat kirjat luokassa vinkkaajalta, erikseen sovitulla rauhallisella kirjastovierailulla vai yleisten aukioloaikojen puitteissa.

Kirjojen varaaminen ja muut aineistot

Kun edellisillä kerroilla kiinnostus kirjoihin on herätetty. On oppilailla motivaatiota kuunnella myös, miten aineistoa varataan. Yhdessä voidaan kokeilla varausta. Hyödyllistä on myös, jos sovitaan, että oppilaat tulevat rauhalliselle vierailulle ja yhdessä katsotaan mistä kirja löytyy kirjastosta jne. Samalla on hyvä kertoa muita kirjaston käytäntöjä. Valitse 3 asiaa mitä kerrot!

Lentoon! -lukudiplomi

Lukudiplomin esittelemine oppilaille ja opettajalle on hyvä tehdä kotisivujen kautta. Kertoa mistä löytyy mitään ja näyttää lyhyesti esimerkki eri kohdista. Opettajalle on hyvä painottaa, että hän on oppilaiden suhteen asiantuntija, joka tietää mikä on sopiva määrä kirjoja, tehtäviä ja oikeita suoritustapoja diplomin suorittamiseksi. Esittelyssä kannattaa painottaa myös, että diplomi on suunniteltu niin, että se on kaikkien oppilaiden käytettävissä.

Peukkupalaute

Näytä peukalolla mitä tykkäsit näistä kaikista vinkkauserroista.

Millainen lukija olen? -kyselyn tulokset

Kyselyn tuloksissa huomioitiin Pyörön ja Rajalan koulun vastukset. Pilottikoulu Aurinkorinteen kyselyn kysymysten asettelu oli erilainen, sen vuoksi niitä ei ole huomioitu tässä.

Kysely tehtiin neljälle 1.-2. -luokalle ja viidelle 3.-6.- luokalle 1. ja 5. työpajassa. Yhteensä kyselyihin vastauksia saatiin 121 kappaletta. Kyselyt olivat muuten samanlaiset, mutta 5. työpajan loppukyselyssä kysyttiin viisi kysymystä ja viidentenä kysyttiin: "Tiedätkö minkä kirjan haluat lukea seuraavaksi".

Kysymyksissä oli 2-8 vaihtoehtoa, riippuen kysymyksestä. Kysymyksiin 1, 2, 4 ja 5 tuli valita yksi vaihtoehto. Kysymykseen 3, sai valita 1-3 vaihtoehtoa.

1.-2. -luokan kyselyn teksti oli tavutettu ja 1. kysymyksessä oli vain kaksi vaihtoehtoa, kun 3.-6. -luokan 1. kysymyksessä oli neljä vaihtoehtoa. Muuten kysymykset ja vastausvaihtoehdot olivat samanlaiset molempien ikäryhmien kyselyissä.

TULOKSET:

Kysymys 1: Lukeminen tuntuu enemmistön mielestä sekä 1.-2. lk. että 3.-6. lk. helpolta. 3.-6. luokkalaisten mielestä toiseksi eniten se tuntui tylsältä, sitten vaikealta ja viimeisenä innostavalta.

Kysymys 2: Molempien, 1.-2. ja 3.-6. -luokkalaisten mielestä sohva on paras lukupaikka ja toiseksi paras on sänky.

Kysymys 3: 1.-2. -luokkalaiset haluavat lukea eniten hauskoja kirjoja, toisena eläinkirjoja ja kolmantena sarjakuvia. 3.-6. -luokkalaista puolestaan kiinnostaa eniten jännitys, seikkailu, kauhu ja scifi-kirjallisuus, toisena sarjakuvat ja kolmantena hauskat kirjat.

Kysymys 4: 1.-2. lk. mielestä lukemisessa parasta on ”hyvät naurut”, toisen sijan jakaa ”jännitys” ja ”opin jotain uutta”. 3.-6. lk. oppilaista suurin osa ei tiennyt mikä lukemisessa on parasta. Toisen sijan jakoivat ”uudet maailmat” ja ”jännitys”.

Kysymys 5 (vain loppukyselyssä): Sekä 1.-2. että 3.-6. -luokkalaisista suurin osa tiesi, minkä kirjan haluaisi lukea seuraavaksi.

Kun verrataan ensimmäisen ja toisen kyselyn tuloksia, huomionarvoiseksi nousevat seuraavat:

Kysymys 1: 1.-2. -luokan oppilaista lukeminen tuntui suuremmasta osasta helpommalta loppukyselyssä kuin alkukyselyssä. 3.-6. -luokkalaisten tulos oli samansuuruinen aloituksessa ja lopetuksessa.

Kysymys 3: Sekä 1.-2. että 3.-6. -luokkalaisten loppukyselyn vastauksissa oppilaat olivat valinneet laajemmin kiinnostavia genrejä kuin aloituskyselyn vastauksissa.